

SCHOOL, SPÖLLEN EN PLAKDAG

Alns wat besteet hef zo ziene tied

Met wat dinge geet et rap, 't veraandert zich en 't is vot. Hoast nich bij te sloffen, zo rap; 't hef 'n kot bestoan. Bij 'n aander deel geet et kroepensgewies, meark ie d'r doar duur nich völ van. Mear toch, zich veraanderen dat döt 't, alns.

Nemt noe ees 't oonderwies en wat d'r zoal met hef oet te stoan; too d'r tied, en vandaag an 'n dag. In Zeanderen was 't al nich aans.

De leagere oonderwieswet van 1920 stun veraandering too. Et temeut kommen met geeld, ok an 't biezeunder oonderwies. Tot dee tied stun d'r eene school, ne openbare school. Mear 't perseneel en 't meerendeel van de keender warren d'r Rooms. 'n Bekeand persoon in dee tied was Meester Thien, den de Zeanderense leu met road en doad bij stun. Met de wet van 1920 in de haand zol dee school opdeeld wörden. 't Kreeg 'n Rooms etiket.

De protestaannten leuten zich (wal met völ viewen en zessen van Boorn), ne nije school anmetten. 't Wörden d'r een met 2 lokalen en 'n Prot. Chr. brötje. Ok 'n meestershoes kwam d'r bij te stoan. Op 2 okt. 1922 gungen de duuren vuur 't eerste moal lös.

De in 1922 nieuwe Christelijke school aan de Hoofdstraat te Zeanderen die in 1988 werd gesloten.

De keender kwamen oet 'n wied kontreaj. Van 't Welveld, bij 't Tusveld en 'n Baveenkel vot, oet Vuur-Zeanderen en oet 'n deel van wat too nog oonder Oazel heurden, van de Boornse kaant, en alle nich

Roomsen tot achter Hettem en 't Albeargerbrook. Mear 'n kleen deel wonnen d'r in Zeanderen zölf.

Duur de joaren hen bleef et ne kleane, gemeudelijke school met good oonderwies. Mear ok in Zeanderen veraanderen 't met verloop van tied, net as meerderweggens. To d'r zo duur mekaar bekekken nog mear 2½ keend per joargroep was, mos de school, noa 66 joar, slötten wörden. 'n Hard gelach. 't Kon nich mear oet, dat kon 't nich.

In al dee joaren har de school mear 7 meesters en 20 juffrows versletten... Meester A.T. van Schooten, den et d'r wiedoet 't langst van al (28 joar) hef oethoolen, dreiden op 1 augustus 1988 vuurgood 'n slöttel um. 't Was nich aans, jammer was 't wal. 't Gebow steed d'r nog as andeanken. Al joaren kö-j d'r noe wien en zuk grei kopen. 't Hef 'n tweede leawen loa-w mear zeggen.

In vrooger joaren gung in Zeanderen 't nieje leerjoar met 1 april an, en in 1938 was 't met mij ok zo wied. Alle daage gung-k met de billewagen noar Zeanderen en tegen 'n uur of veer, 'n zölfden weg wierum. De keender, op nen eankelen noa bleewen, net as ik, tusken 'n mirrag oawer. Doaroawer en... oawer wat naa ampats, wol ik oeleu noe nog wat loaten weten. 't Brood oet 't trumke en 't dreenken oet ne thermosfleske was nog wal 'n moal votwearkt. En dan ha-w de ruimte an tied. Noagenog aanderhalf uur lang ko-w spöllen op 'n spölplats achter de school. Dat was jach.

Mangs völlen wiej de knee of eankels wal kepot op 't greendzaand, mear wieders ko-w d'r onwies gewörden. Spölkes doan, hoovöl wal nich, en in alle soorten en moaten. Nen hoop d'r van wordt d'r rechtevooert nich mear doan, of zee neumt ze noe aans. Ieleu zölt d'r nog wal wat weet van hebben. 'k Zal d'r oeleu wat opschrieven; doar geet 't hen!

Wie harren wat met *plofscheeten* (met eekelen, elsenpröpkes, knestebutjes of nat papier); *duurgeewen* en *duurkroepen*; *kreaischeeten*; *kruiwagenlopen*; *elastiekscheeten*; *meske pingelen*; *towtrekken*; *hutbowen*; 'n *weaier oploaten*; 'n *boom wördt hoo langer hoo dikker*; um mear ees wat te neumen. en loa-k 't *voetballen* (ofpassen vuur 't petiej kiezen) nich vergetten. A-w wollen springen, dan gung 't an op: *bokstoan*; *heenkepotten*; *töwke springen* en *radje dreaien*; *bok, bok hoovöl oren hef nen bok*; *elastieken* en *scheer-mes-of bril* (wat 'n reppelen). Ha-w zin an smieten en sloan, dan ko-w kiezen oet: *baloawergooien* en *balvangen*; *kaatsieballen*; *stand-* en *stuiterbal*; *jagertjebal*; *trefbal met millenvak*; *oawerlopen met ofsmieten*; *eerpelsmieten an nen stok*; *knikkeren* en *driestollen*; *holtuuten* (wat d'r weeld an too gung); *peenkelen*; *bikkelen* en *teempelen*. En alns har ok zo ziene tied.

A-w de longen noar tikken en lopen harren hangen, ,en dat was nog al ees 't geval, dan ha-w keuze oet: *oawerlopen met verlos*; *inktvis vangen*; *kruustikken*; *peerdje spöllen*; *boomlopen met verlos*; *opvangen met vermeerderen*; *trein estafette*; *telbal*; *rotten en raven*; *beumke verwisselen*; *tweeling tikken*; *stok-* en *kettingvangen*; *één is te weinig, twee is te völ*; met 'n *jaagband lopen* en *hoepelen* (met fietsvelgen) of *slingerkat*. Meu wörden dea-w nich. Wiej harren longen as 'n peerd, ,doa ko-j wal gerös op wean.

Biej de weenterdag ko-w wat meender good oet de veut, mear d'r kwam dan wal: *snorreboten*; *sneebalsmieten* en *sneepoppen maken*, *scholletje trappen* en *slinderen* biej. Vriedagens in nommedag, harren de hoogste klassen haandarbeid. Vuur de wichter heul dat in: *nuttige haandwearken*. De jongs gungen noar boeten, kregen haandarbeid. *Schoffelen*; *greens-* en *bladhaarken*; 't *mos* tusken de tegel *hen roppen* (wat bint d'r 'n toafelmesse van mevrouw noar de knöp hölpen); *ströatje ankeren*; 'n *pröttel votkruuien* of *törf oppakken* in 't kollenhok. 't Boetenweark dea-w met plezeer en, noa ofloop ranja.

Nen slim ampatten dag, den allenig in oonze school vuurkwam was: *plakdag* 'n Lesten dag vuur de poasvekaansie. Den dag nammen de keender eier met van hoes. Dee eier, en dat warren d'r nog al wat, warren vuur de meester en de juffrow. Zee konnen dan met Poasken d'r ees good van löshoosten. Vuur de goon doad moch d'r den dag nich wearkt wörden. Um dat krach biej te zetten, plakken en knuppen de keender vuur schooltied "stiekum" alns, wat lös kon an laden en kasten, too. Ok de niej verwochte leerlingen warren op plakdag d'r al biej. Vuur mij was dat in 1938.

Meester Klaas Rosenberg (vuur oons *De Kreai*) en juffrow Riek Blomberg kwammen de klas in. 'n Kebaal trök lös. Met de vlakke haand pleren wiej op de baanken en reupen: "*Plakdag, plakdag, dan mag wiej doon wat aans nich mag; plakdag, plakdag, dan...*" en zo al verdan. Ok reupen wiej: "*Eierdop, klets-klop, eierdop, klets-kop*": en mear howwen. Heuren en zeen vergung oe. 't Perseneel nam de eier an en trakteren oons op ranja, kook en slikkerweark. As dat noar binnen was 'wearkt, gung 't d'r oawerniejs van met roopen, howwen, angoan en trakteren. A-w d'r noa de zovölste ronde good zat van warren, ko-j mekaar pas wier 'n luk verstoan. Mear 't bleef d'r reurig tot 'n mirrag an too.

's Nommedagens dea-w wat spölkens en wörden d'r nen tiedlaank vuurleazen. Dan was alns good 'wes en wörden wiej, wat eerder as gewoon, lösloaten. 'n Mooisten dag van 't hele schooljoar zat d'r op. Wiej konnen met 't luuge karfke op hoes an. Dee ampatte traditie van plakdag, hef nog staand hoolden tot in de zestiger joaren. 't Verdeens van 't perseneel was met de joaren better wörden en wal zovöl, dat zee zich noe zelf wal poaseier konnen anschaffen.

De school op "'n Preensen" hef ofdoan, plakdag ok. Mear 't was d'r good, biezeunder en ampat; joa dat was 't. Zo wil ik d'r geern op wirum kieken, ma-j röstig weten.

Johan Kwast.

As 't eene nich lukt, lukt 't aandere wa
--